

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Egy óra . . . 1 kor. Egy óra . . . 2 kor. 50 fill.
 Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolvas szerkesztő:
Dr. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Placc-utca 47. és 49. szám.

Reszkess, ó Magyarország.

Egyszer Fejérváry mit gondolt magában! Azt gondolta magába, mivel-hogy okosabbat nem tudott gondolni, hogy becsukja a vármegyét. Nem a vicspánt, nem is sujtásos attifāju hajdut, hanem az egész vármegyét.

S ez az örült gondolat nem a generálisnak, nem is a volt honvédmiszternek, hanem a jelenlegi miniszterelnök agyvelejében fogamzott meg és pedig a mai napon. A szolgálat tételre kirendelt miniszterelnöknek erről a zseniális ötletéről a következőket jelentik.

Nógrád vármegye hazafias törvényhatósága még régebben hozott egy határozatot, melyben nemcsak megtagadott ennek a kormánynak ujonczot és adót egyaránt, hanem kimondották azt is, hogy felszólítják a népet: ne adjon senki önként adót. Eddig van Nógrádmegye derék határozata, melynek második részét Fejérvári Géza báró miniszterelnök ur tegnap megsemmisítette.

A kegyelmes leiratban azt mondja a generális ur, hogy a határozatot az 1880 ik évi XXI. t. cz értelmében

fölülvizsgálat alá vette és az 1889 ik évi VI. t. cz. határozott intézkedése alapján a törvényhatósági bizottság tagja ellen izgatás miatt megindítja az eljárást.

Teringettét, ez már aztán valami. A generális miniszterelnök, ha másként nem megy, előveszi égi katonai tudományát, kardjára csap és egyszerűen becsukja az egész vármegyét. Így aztán lehet politikát csinálni, még a rebellisekkel telt Magyarországon is. Végtere is, ha naponta csak egy vármegyét csukat el, két hónap mulva megy minden, karikacsapás.

Ime, mire képes egy ötlet, ha az generális-koponyában születik.

Külföldi hírek.

Bécs, augusztus 14.

Bombamerénylet Varsóban.

(Berlin). Varsóból jelentik: Riadostokban szombaton a cárevice születése napján nagy tüntetést rendeznek. Az utcákat e hirre katonaság szállotta meg. Délután bombát dobtak a katonák közé, akik közül kettő meghalt. A katonaság erre 40 embert agyonlőtt, 70-et megsebesített.

Az új Rotschild özég.

(Páris). A hivatalos lapban ma jelent meg az a hivatalos közlemény, hogy Rotschild Alfonz báró halálával a Rotschild özég megszűnt s az új özéget Rotschild Gaston és Ödön 50 millió frank tőkével alapították meg.

Orosz Japán béke-alkudozások.

(London). Szombaton volt a békekonferencia harmadik ülése. Witte átadta az oroszok válaszát a japánok feltételeire. Komura báró kifejtette azt az álláspontját, hogy pontról pontra vitassák meg a békefeltételeit. Az oroszok elfogadták ezt az indítványt s az első pontot, amely Koreára vonatkozik, arról bizonyosat nem lehet mondani, de úgy látszik, hogy Japán abban a tekintetben számolt Oroszország óhajlásával, hogy Korea északi határánál nem fog várat felépíteni.

Witte a vár pítés kérdésén kívül elfogadta a japánoknak Koreára vonatkozó feltételeit. Komura titkára utján megegyezett Wittével, hogy a legősebbi tárgyalást hétfőn tartják.

Az unio felbontása.

(Krisztánia). Az unio felbontására 65652 szavazat tegnap estig nem volt és csak 34 igen.

Nagy Károly császár kigyója.

— Legenda. —

Francziából fordította: **Kertész Kálmán.**

Nagy Károly császár a svájci Zürichben időzvéen, le akarta róni a tisztelet adóját Szent Félix és Regula vértanuk emlékének, akiket a pogányok lefejeztek. Evégből azon a helyen, ahol hitükért vértanuhalált szenvedtek, szép oszlopot emelt. Nagy Károly cselekedeteiben az igazság mindig párosult a jámborsággal. Hogy ezt a művét is betetőzze, az oszlop tetejére kis harangot tétetett, melynek szive leért a földig és kürt harsogás közt kihirdette, hogy akinek ügye-baja van a törvény előtt, huzza meg ezt a harangot, s bármely pillanatban fog megcsendülni ez a folyamodás, a császár maga fog ott megjelenni és törvényt ülni.

A harang már fenn van, a rendelet már ki volt kirdetve; az érdekes törvénykezésre az alkalom sem késott sokáig. Néhány nap mulva ugyanis Nagy Károly éppen vadászatról jött haza s asztalhoz akart ülni. Persze, ha az ember hajnaltól fogva járja az erdőket, hegyeket farkasok és vaddisznók után, akkor nem csoda, ha jó étvágya van. A császár is ilyen jó étvágyt készült kielé-

gíteni s éppen egy pompás sült pávának — akkoriban tejedelmi ételnek — látott neki; midőn egyszerre megkondult az a bizonyos harang.

— A tisztességes urisembert ne zavarja étkezésében semmi — mondja a Gastronomia.

Valószínűleg Nagy Károly is szivesen vette volna, ha a harang máskor szólalt volna meg. Egy apródot szalasztott oda, hogy nézze meg, mi van ott.

Pár perc mulva visszajött az apród — egészen elémülve és remegve. Hát volt is rá oka. Egy kigyót látott az oszlop tővében, amint a harang lecsüngő szivét szájába fogva kongatta a harangot egészen emberi módra.

Az eset valóban meglepő és rendkívüli volt.

Nagy Károly fölkeelt az asztaltól.

— Kötelességem — ugymond — igazságot szolgáltatni mindenkinek; embernek, állatnak egyaránt.

Egész udvarának kíséretében az oszlophoz ment. És valóban ott volt a kigyó, mely a császár odajöttére abbahagyta a harangozást s a császárra nézett valami sajátos tekintettel, melynek kifejezésében volt valami természetfölötti. Aztán kezdett továbbmászni a császár előtt és vissza-vissza-

kintett, mintha hívni akarta volna őt maga után.

Nagy Károly megértette ezt a néma kérést és utána ment. A kigyó pedig elvezette őt a Limmart partjái, a lyukhoz, melyben fészke és tojásai voltak. Hát egy csuf nagy béka telepedett oda a tulajdonos távollétében. A kigyó tehát azért folyamodott a császár ítélkezéseért, hogy birtokába visszahelyeztessék.

Nem is volt sikertelen a folyamodás. Nagy Károly azonnal ítélkezett. A bitórló béka egyszeriben kidobott a lyukból és máglyára ítéltetett; az ítélet pedig stante pede végre is hajtatott rajta.

Ezután Nagy Károly visszament ebédjét folytatni; az ételeket valószínűleg melegen tartották addig. De ha talán hidegen kellett is elfogyasztania ebédjét, ezért a kis kellemetlenségért kárpótolhatta az a tudat, hogy kötelességét teljesítette.

Három-négy nap mulva, megint ebéd idején, váratlan és hivatlan vendég jelent meg a császár ebédlőjében: egy kigyó. Még pedig ugyanaz, amelyik olyan sikeresen folyamodott a császári igazságszolgáltatáshoz.

Mindenki megismerte, persze min-

Vigyázz! Bérmálásra

Kékre festett kirakat.

szükségelt fehér és színes, de különösen szép divatos selyem Batisztokból igen sokat kaptam, a melyeket igen olcsón adok el. Tessék megtekinteni.

Lóvy F.

⇒ Kistemplommal szemben. ⇐

Vármegyénk és vidéke.

Kettős gyilkosság. Vérfagyasztó eset tanui voltak hétfőn reggel a Szalárd-Hegyköz és kovácsi országuton jövő vásárosok. Az országuton vérbe fagyva találták Kovács Mihály és Porkoláb János farmosi lakosokat. A vizsgálat megállapította, hogy a gyilkosok három lövéssel és temérdek késszurással ölték meg őket és kocsijokat 3 lóval és a rajta levő 10 mm-ás buzával elrabolták. A kettős rablógyilkosságot valószínűleg kóbor cigányok követték el. A csendőrség erélyesen nyomoz.

Helyettesítés. A központi főszolgabírósnál Miskolcay Lajos tb. főszolgabíró, aki 5 heti fegyvergyakorlatra vonult be, dr. Nábráczky Béla tb. szolgabíró fogja helyettesíteni.

A h. hadházi takaréknak új pénztárnoka. A hajdu hadházi részvény takarékpénztárnál a pénztárnoki állás megüresedett. Az állásra 21 pályázó közül az igazgatóság nagy szótöbbséggel Sebők Lajos debreczeni tehetséges fiatal városi adóügyi hivatalnokot választotta meg.

Szöttépte a sertés. Megrendítő szerencsétlenség történt a napokban Hosszupályi községben. Elő János gazdálkodó először hajtatta ki az ottani kanászszal kocza sertését, melynek kis malacjai vannak. A vén sertés nem akarta otthon hagyni malaczeit s nyilván a mezőről is haza akart szaladni. A kanász eközben valószínűleg megütötte, mire a vén sertés megrohanta, fellökte s egy irtózatos harapással kiszakította az egész torkát. Azután a már halott ember gyomrának esett, azt teljesen kitepte s a kanász tüdejét és máját felfalta. Az arató munkások közül többen a szerencsétlenség he-

denki óvakodott is bántani a császárnak ezt a különös kliensét. A kigyó tiszteletteljes magatartással csuszolt előre és könnyedén felemelkedve az asztal fölé, egyik pompás serlegbe egy gyönyörű drágakövet tett, azután eltávozott, épp oly szerényen, csöndesen, ahogyan jött.

E csodás eseménytől meglepve és meghatva, Nagy Károly később a Limmát partján, azon a helyen, ahol azt az érdekes törvénykezést tartotta, templomot emelt, melyet vízi templomnak neveztek el s mely emlékeztet a megkapó eseménynek.

... Ebben a naiv elbeszélésben, melyet régi krónikás könyvek őriztek meg, könnyen felismerhetjük a hódolat megnyilatkozását az igazságos fejedelem iránt, aki e őt mindenek egyenlők voltak, nagyok és kicsinyek egyaránt. Nagy Károly, aki védelmébe vette a tulajdonjogot még az állatok legmegvetettebbjének, a nyomorult csuszomásonak érdekében is, valódi mintaképe a bírának, mert nem tűrte meg a tulajdonjog megsértését még alattvalóinak legutolsójánál sem!

Nagy Károly jogutódjai tanulhatnak ebből a legendából!

lyére futottak, de a felbőszült állathoz nem mert senki közeledni. A községi bíró épen vadászni készült, midőn a rémes esetet neki jelentették, a megvadult állatot egy lövéssel leterítette, azután nyomban jelentést tett a szolgabírói hivatalnak, honnét a vizsgálatot megejteni a hatóság nyomban a helyszínére sietett. — A szerencsétlen kanászt még aznap estéjén nagy részvét mellett el is temették, írja a D—n laptársunk.

Nagy tűz Pocsajon. A berettyóújfalui járás kis községében Pocsajon szombat délután nagy tűz pusztított. Kalmár Gyula háza gyuladt ki és a tűz olyan gyorsan terjedt, hogy alig negyedóra alatt a lakóház és négy istálló leégett. A tűzhöz közérővel vonult ki a község lakossága és rövid idő múltán Kismarja és Esztár szomszédos községek tűzoltósága is megjelent és az oltáshoz fogott. A tűz nehezen volt megfékezhető. Az egész lakóház és négy istálló földig leégett. A behordott gabona, butorok, gazdasági felszerelések mind elpusztultak. A kár meghaladja a tízezer koronát. — amely csak részben volt biztosítva. A tűz állítólag gyermekek gyújtogatásából származott.

Verekedés egy pusztán. Nagyrábé község közelében lévő egyik tanyán véres verekedés történt tegnap hajnalban. A béresgazda ugyanis reggel felszólította a béreseket, hogy kezdjék meg napi munkáikat. Az egyik béreslegény nem engedelmeskedett, a miért a gazda keményen rászólt. A részeg béreslegény, Fekete Mitru erre felkapta a mellette lévő súlyos járomszegyet és a kámpós végével összetörte a béresgazda koponyáját. Ez elszédülten esett össze, míg a többi béreslegények lefogták társukat és megkötözték. A csendőrség letartóztatta a verekedő legényt.

A Köselymeder szabályozása. Debreczen és Hajduzoboszló közötti határnak a Köselymentén való s ezzel kapcsolatban a Köselymeder ügyének rendezése tárgyában Debreczen városa helyszíni szemlamegejtesére Király Gyula városi tanácsnokot küldte ki, — a mi városunk képviselőtében pedig G. Tóth János r. kapitány és Závorv B. mérnök lettek megbízva. A közösen helyszínelés a f. hó 20-ika után fog megtartatni, a midőn a Köselymeder rendezés is tárgyalás alá lesz véve.

Betöréses lopások Tégláson. Rövid pár óra leforgása alatt három betöréses lopást követtek el Tégláson ismeretlen tettesek. Augusztus 2-án Mandel Mór téglási bérlő nyitott szobájából nickel órát aranyláncszal és 7 mm. forgópisztolyt loptak el 190 korona értékben, másnap délután 1 órakor fényes nappal feltörték a téglási szövetkezet boltját és onnan 10 korona értékű árut ugyancsak délután 1 és 2 óra közt Róth Sándor lakására törtek be és az ablakon át 10 korona árut és aprópénzt loptak el. A csendőrség három kéregető vándorlegényt gyanúsít, akik azóta eltűntek a községből.

Két lopás Hajduhadházon. Kiss György hajduhadházi lakos padlásáról a lakat leverése után 3 kiló szalonnát, Kovács Józsefnétől pedig a kerítésen történt átmászás után 2 kacsát loptak el. A csendőrség a loppással P. Szabó Miklóst gyanúsítja, aki azonban tagad. Ennek dacára a kacsatollat és a szalonnamaradványokat megtalálták nála.

Politikai híreink.

Budapest, augusztus 14.

Darabontok tanácskozása.

Mihelyt Fejérváry hazaérkezett, a darabontok rögtön össze is ültek tanácskozásra. Első sorban Kristóffy tervei kerültek elő. Maga Kristóffy nem volt jelen, de Lányi igazságügynök meleg szószólónak csapott fel Kristóffy erőszakos tervei mellett. Hosszasan érvelt amellett, hogy a kormánynak éppen séggel nem létezőnek tekintendő s ez a kormány szeptember 15-én vagy azután is bátran állhat a Ház elé és tehet ott neki tetsző előterjesztéseket. A kormány tekintélyének emelése szempontjából egyenesen szükségének mondta Kristóffy szigorított intézkedéseit és mindenre kész főispánok ki nevezését. Szerinte a koalíció is hamarabb és „olcsóbban” fog hajlani a kormány átvetelére, ha látja, hogy a kormány erős és úgy intézkedik, mint akármelyik végleges kormány, mely képviselőházi többségre támaszkodik. A minisztertanács többi tagjai nem igen értettek egyet Lányival és hosszú tanácskozás után abban állapodtak meg, hogy Kristóffy előterjesztéseire egyelőre nem járulnak, hanem bevárják az újabb kibontakozási kísérletet és csak ha az sikertelen volna, járulnának erősebb rendszabályokhoz. A kereskedelmi szerződések dolgában aránylag rövid vita után abban állapodtak meg, hogy teljesítik magukat a törvényen és belemennek a függő kereskedelmi szerződések megkötésébe. Hosszasan foglalkoztatta a minisztertanácsot egy személyes ügy, melynek nagyon is érdemes külön fejezetet szentelnie.

Kristóffy személyes ügye.

Kristóffy már előre igen rossz hangulatban volt, mert Fejérváry az ő előterjesztését aláíratlanul hozta vissza, de hangulata még rosszabb lett, mikor Fejérváry hazajött s tudatta vele, hogy a király igen barátságos a kabinetre és különösen Kristóffy irra, mert a szocialistákat az ő fecsegéseivel oly nagyra növelte. A király határozottan rosszalja a szocialisták felhasználását a koalíció ellen és dorogatóriumában, melyet Fejérváryhoz eljuttatott, meg is mondta, hogy végre is jobb a koalíció, mint a szocialisták; mert az előbbi nemzeti engedmények árán kész megadni minden katonai terhet, míg a szocialisták a hadseregnek és a vele járó terheknek elvi ellenségei.

Fejérváry közölte is Kristóffyval, hogy a szocialistákat le kell fujni és nem szabad az országot az általános választói jog kérdésével tovább izgálni és félrevezetni. Kristóffy, aki amugy is orrolt, ezeken megsértődött és szóbelileg bejelentette Fejérvárynak az ő lemondását a belügyminiszterségről.

Fejérváry ezt a tényt be is jelentette a minisztertanácsnak, ahol rop-pant konsternációt keltett. Lukács György és György Endre azt hangoztatták, hogy a kabinetnek csak szeptember 15-én szabad lemondania és addig együtt kell maradnia, Lányi azt

Bérma ajándékul órák, ékszerek legolcsóbban csakis KURIÁN GYULA órásnál, Debreczen, Piacz-u. 42.

vitatta, hogy lemondási határidőről vagy kötelezettségről egyáltalában nem lehet szó; a kabinetnek együtt kell maradnia mindaddig, míg vagy megcsinálta a kibontakozást, vagy egyébként rendet csinált az országban. Ebből parázs kis összetűzés lett, míg végül abban állapodtak meg, hogy Kristóffy szóbeli lemondását nem veszik tudomásul és megbízzák a miniszterelnököt, hogy hozza Kristóffyval az ügyet rendbe; ha pedig ez nem volna lehetséges, majd csak az írásbeli felmentési kérelem beérkezése után fognak dönteni, hogy mi legyen a belügyminiszter lemondásának következménye.

A kaszárnyák világából.

(Százados és önkéntes. — A Hymnus és a huszár-tisztek.)

A „Nagyváradi” című ujságból vettük át és közöljük ezen debreczeni vonatkozású két hírt. A két hír valóságáért természetesen nagyváradi lapársunk szavatol.

I.

Alig néhány nap előtt vonult ki Nagyváradról a debreczeni 3-ik honvéd gyalogezred, amely itt tartotta gyakorlatait.

A debreczeni ezred itt időzésének utolsó napjaiban — mint most értesülünk — egy meghatározó eset játszódott le, amiről tudósítónk a következőket jelenti.

Huszár Lajos debreczeni önkéntesnek a nagyváradi gyakorlatozás ideje alatt nem a legjobban folyt a dolga. A századának egyik hadnagya megharagudott az önkéntesre, akinek — forrásunk híradása szerint — gyakorlatozás közben nagy szekaturákat kellett kiállania. Egyszer, amikor a fekdjít rogyásig csináltatta vele a hadnagy, szörnyen elkéseredett Huszár Lajos önkéntes és elhatározta, hogy véget vet a szenvedéseinek. Gyakorlat után fogta a Manlicherét és ment vele a kertbe, hogy öngyilkossá legyen.

Szerencsére észrevette a szegény fiu boros szándékát Báthori László városi száláshiztos felesége, aki közeli lakásának tornácáról átlátott a honvédkaszárnya udvarára. Báthoriné kiáltozására sikerült még az előfűtő honvédeknek megakadályoznia Huszár Lajost végzetes tette megvalósításában. Elvették tőle a fegyvert és raportra vitték a kapitány elé.

Lőrinczy Béla debreczeni honvédszázados, akinek az esetet jelentették, igazán példás magatartást tanúsított a meggyötört fiu iránt. A lelkére beszélt:

— Röstellem, hogy ilyen bizalmatlan volt irányomban, szólt a százados. Azzal a Manlicherrel pedig nem jó okoskodni. Ha kereszttől szalad a szívére a golyó, akkor szegény édes anyja ugyan fel nem költi többé.

Ezután a százados vizsgálatot indított, keményen megdorgálta a hadnagyot, aki Huszár Lajost annyira megkeserítette; elengedte Huszárnak a kaszárnyafogságot, amit a hadnagy szabott ki rája és még 8 napi szabadságot is adott neki.

Bezzeg, ha a Lőrinczy századosok volna a tulsulyban katonáék között, akkor a „gyöngyölet” nem volna csufnév a katonai szolgálat tartamára. De hát kevesen vannak az ilyen derék gondolkodású katonák és ezért van olyan sok halálraszánt elkéseredett ember a császár ruhájában.

II.

A Vilmos huszárezred parancsnoksága rendkívül érdekes ügyben folytatott vizsgálatot az ezred néhány derék magyar tisztje ellen, akiket rettenetes bűnnel vádoltak: énekelni merték a

Hymnust és a Szózatot. De ilyet! Magyar huszár, magyar földön a magyarok imádságát merje az ajkára venni? Igazán sokkal több annál, amit a Standesehre megbocsáthat.

Történt néhány héttel ezelőtt, hogy a 2. honvédhuszárezred egyik daliás hadnagyát, aki a nagyváradi uritársaságnak is kedves alakja volt, áthelyezték a 13 közös huszárezredhez. Az áthelyezés fájdalmasan érintette az egész huszártisztikart, a dédelgetett bajtárs távozása miatt. A huszártisztek aztán pompás lakomán bucsuztatták a távozó hadnagyot, akit igazi huszáros módon ünnepeltek. Egyik hazafias áldomás a másikat érte, de valamennyiben kifejezésre jutott az a kívánság, hogy a távozó katona szíve az idegen közös ezred zubbonya alatt is maradjon meg magyarnak. Meghatóan gyönyörű, felemelő jelenetek történtek azon a bucsuzáson. A cigány nem huzott csak magyar nótát és a tisztek a Hymnust, meg a Szózatot födetlen fővel énekeltek.

A magyar huszárok megragadóan szép multságát, valamiképpen, elég helytelenül megírta egyik fővárosi ujság, míg a nagyváradi lapok hazafias tapintatból elhallgatták az esetet. A dolgról a fővárosi lap híradása nyomán tudomást szerzett a 7. Vilmos huszárezred parancsnoksága, s vizsgálatot indított. Vizsgálatot? Miért? A tisztek hazafias multságában a katonai szellem *politikai vétséget* látott. Politikai vétek tudniillik az, hogy a magyar huszártiszt a legbizalmasabb baráti körben nyíltan kifejezést ad a magyar érzésének.

A szomorú valóság az, hogy a tisztek ellen vizsgálatot indítottak, amelyet úgy — értesülünk — be is fejeztek már és pedig igen természetes, kedvezően, amennyiben a további eljárást beszüntették. Az áthelyezett hadnagy ellen azonban új ezredénél folyamatban van a vizsgálat.

Városi közigazgatásunk.

Jog- és pénzügyi bizottsági ülés.

A város jog- és pénzügyi bizottsága szerdán délután fél 4 órakor ülést tart. Az ülés tárgyai: a bábaképző intézet gőzfűtés és vízvezetési vállalatát kiadó tanácsi határozat ellen a Zellerin gyár r. t. fellebbezése, — a nyomdai papírszállításra vonatkozólag Hegedüs és Sándor fellebbezése, — a napidijasok, hajduk, lovas rendőrök és utcáseprők drágasági pótléka.

Városi közgyűlés. A rendkívüli városi közgyűlés tárgysorozatából a vízvezeték és csatornázás ügyét elejtették. Ez a nagy horderejű kérdés még némi tekintetben alapos megvitatást igényel, amelyre a különböző bizottságok és a tanács csak az októberi közgyűlésig készségetnek el. A rendkívüli közgyűlésen bemutatja a tanács Fejérváry intő szózatát, tárgyalás alá kerül a bábaképezde nagy port vert árlejtése s a papírszállítás ügye is.

Dűlőutak megárkolása. Alig van éve annak, hogy a dűlőutak kérdését dűlőre vitték. A mérnöki hivatal két öl szélességben határozta meg a dűlőutakat s a határjelző szabályrendelet alapján felhívta a birtokosokat, hogy az árkolást ejtsék meg. A birtokosoknak az árkolási munkálatokra május 1-éig harmadizben adott halasztást a mezőrendőrkapitány. Most a birtokosok azzal a kérelemmel járultak a városi tanácshoz, hogy a dűlőutakat csak az egyik oldalon árkolhassák. A városi tanács a kérelmet, minthogy az a határjelző szabályrendelettel ütközik, elutasította, de miután az az indok, hogy a kétoldali árkolás esetén nem tudnak kitérni majd a szekerek, nagyon is alapos, felhívja a birtokosokat, hogy a mezőrendőri törvény alapján a dűlőutak szélesítése iránt terjeszsenek kérelmet a városi tanácshoz. A tanács, ha ily irányú kérelemmel fordulnak hozzá, a szükséges tárgyalásokat azonnal megindítja.

Egyházak és iskolák.

Egy év Debreczen iskoláiban.

Az értesítők nyomán.

A segélyező-egyesület vezetője és pénztárosa egy-egy tanár, felügyelő bizottsága pedig az intézet felügyelő-bizottsága és a tanári kar tagjai közül került ki. Ifjusági elnöke Dömök Béla felső oszt. tanuló volt. Hogy hány tagja volt, vagy kötelező tagsággal jár s azok mennyit fizetnek, arról nem szól a jelentés. Segélyt nyújtott 23 tanulóknak 334 darab könyvet, fizetettek 491.15 koronát, rendkívüli segélyt és gyógyszerre 52.02 koronát. Bevétele volt 920 kor. 27. fillér, kiadása 453.17 kor. Tiszta vagyona 11.893 kor. 41 fillér, ebből a volt tanítványok alapja 1123.39 fillér. Jól eső érzéssel mondhatja erről az értesítő: „Büszkén tekinthetünk a számokra, 22 évi lelkes fáradozásunk küzdelmében és örömeinkre szolgál, hogy nem méltatlanokra fordítottuk összegyűjtött fillereinket.

A polgári iskolában tanított 5 tanár 231 növendéket, kik közül ref. 90, kath. 66, izr. 44, gör. kath. 11, ág. ev. 9, gör. kel. 1. Anyanyelvre 208 magyar, 10 német, 2 ruthén, 1 olasz. Helybeli volt 181. Kitünő eredménnyel tanult 6—272 százalék, jeles 24—1081 százalék, jó 56—2633 százalék, elégséges 80—3619 százalék, javít 36—1619 százalék; ismételt 19—959 százalék.

A tanonciskolában a két előbbi intézet tanárai tanítottak 165 tanuló. Akik közül 21 jeles, 58 jó, 52 elégséges.

Új alapítványok „Reichmann” alapítvány 1000 korona, 2. az orsz. magy. keresk. egyesülés kerületi elnöksége a becsületes magyar kereskedő néhai Gaszner Károly emlékeztére 200 korona, 3. ipar és keresk. bank részv. társaság. Sesztina Lajos emlékeztére 200 kor.

A nő kereskedelmi tanfolyamon szintén azok a tanárok tanítottak, a kik a legelső intézetben tanítottak. Vizsgálatot tett 38 növendék, 6 kitünő, 7 jeles, 17 jó, 5 elégséges osztályzattal. Javit 2, vizsgálatlan maradt 1.

Az esti szaktanfolyamon volt 41 hallgató, a kik mind megfelelték a vizsgálatokon.

Ezekon kívül volt még a „Vasuti és hajózási díjcsabás tanfolyam” az iskolával való szorosabb kapcsolat nélkül két hónapig tartottak, 11-en jelentkeztek a tanfolyamra a helybeli kereskedők és ipari vállalatok alkalmazottai közül. A jelentés szerint a tanfolyam a hozzáfűzött várakozásoknak teljesen megfelelt.

Az ifjuság segélyezése.

Tandijmentesség, vagy kedvezményt nyert 24 felső keresk., 32 polgári isk. és 3 női keresk. isk. tanuló összesen 4610 ko-

ronát a tanonc iskolában 780 korona. Jutalmazásul kiosztottak közel 600 koronát. A kimutatható összeg e célra 6190 kor. Az év történetének kiemelkedő mozzanatai. Fegyemi tekintetben — bár itt is türethetők, sőt jók voltak a viszonyok, de a tanári kar 1 polgári isk. tanulóknak kénytelen volt az eltávoztatást ajánlani.

Két kiemelkedő momentum ragadjon meg azonban hatalmasan a szemléltető figyelmét, amelyből szilárdan következhetett volna ezen iskola életre valószínűsége. Eltekintve attól, hogy mily határozott akarat-erővel hozta létre a fentartó testület az oly hiányt pótló polgári iskolát és az egyes kereskedelmi vagy ipari szaktanfolyamokat, semmi sem mutatja jobban a vezetők széles látókörét, mint az, hogy az intézet tanuló helyiségeit és szertárait teljesen a kor magaslatának színvonalára akarják emelni és emelték is. Mert jó tudják, hogy a legjobb növendék sereg is elcsenevészésedik a sötét és hiányos meg nem felelő helyiségekben és igazi szemléltetés nélkül sincs tanulás, tanítás. Már áll a díszes, s tervszerűen épített épület a reáfordított 200.000 korona eredményeként. Nincs miért leírnom. Nézze meg, a ki érdeklődik, s lám, milyennek kell lennie egy modern iskolának, a mely arra hivatva, hogy hosszú évtizedekre kényelmes otthont nyújtson a magyar kereskedelmi szakoktatásnak.

A másik, a mely kiváló érzékre mutat a fentartóság részéről, a tanárok fizetésének rendezése. Nem is lehet kívánni, hogy egy — ebben a méreg drága városban amugy is o. y nehéz az élet — anyagi gondokkal küzdő tanító lelkiismeretesen taníthasson.

(Folytatjuk.)

Református tanítónőképző Intézet Nagyváradon.

— Az új intézet felavatása. —

Nevezetes szép ünnepre készülődnek a tisztántuli reformátusok s különösen a bihari református egyházmegeye hívei, akik a jövő hó elején avatják fel egyházi és kulturális munkálkodásuk és haladásuk egyik gyönyörű tényezőjét: az új református tanítónőképző intézetet, a mely az iskolai tanév kezdetével a többi tanintézetekkel egyetemben szintén megkezdte működését. Tíz esztendői munkálkodás, lankadatlan energia eredménye az új tanintézet, amelynek eszméje a nagyváradi egyház kebelében közel két évtizede született meg s amelynek megvalósítása a testvéregyházak lelkes támogatása mellett sikerült is.

A jövő hónap, szeptember nyolczadikán lesz az új intézet ünnepélyes felavatása s erre már minden előkészület megtett. Másnap öt rendes tanerővel és huszonötgy kitűnő képesítéssel bíró növendékekkel megkezdik az első évfolyamot s az elé ilyen kedvező auspiciumok mellett a legszebb reménységgel tekinthetnek a református hívek.

A felavatásra és a tanfolyam megkezdésére vonatkozó utolsó intézkedéseket Sulyok István esperes elnöklése mellett már megtette az a nagybizottság, amelynek hatáskörébe volt utalva nemcsak az építkezések ellenőrzése, hanem a tanerők és növendékek választása is. Elsőben is a felavatási ünnepély programját állapították meg s mindenekelőtt a meghívások iránt intézkedtek.

- A felavatás programja a következő:
1. Egyházi ének.
 2. Megnyitó ima.
 3. Beszéd.
 4. Igazgatói székfoglaló.
 5. Egyházi ének.

Az egyházi énekeket a református dalárda adja elő, a megnyitó imát Székely Kálmán esperes, az ünnepi beszédet pedig Sulyok István esperes mondja. Ezt követi

majd az új igazgató Sáfány Lajos székfoglalója, a kit a debreczeni felsőleány iskolától választottak a nagyváradi tanintézet élére, s bezárja az ünnepélyt a dalárda újabb éneke.

Nagyboldogasszony ünnepe.

A katolikus egyház Mária menyemenefelének emlékét üli. Az isteniszteletek sorrendje a kath. templomban ez lesz: reggel 6 órakor misézik Szabó István, 7 órakor Mellan István, 8 órakor egyik kegyesrendi tanár 9 órakor Dr. Wolafka Nándor v. püspök prépost plébános ünnepi nagymisét tart segédlettel utána Melan István prédikál, fél 11 órakor Dr. Wolafka püspök tanítja a bérmálándókat, 11 órakor misézik Kempell József, fél 12 kor Nyári Ignác. Délután 3 órakor Irtánia utána Rózsafüzér, 4 órakor Dr. Wolafka Nándor tanítja a bérmálándókat.

UJDONSÁGOK.

Műszerhlány a közkórházban.

(Az igazgató főorvos nyilatkozata.)

Hétfői lapunkban a halálosan megsérült Törő Imre elvérzését szóvá tettük az első vizsgálat pillanatában, amikor még élt az a halvány remény, hogy a boldogtalan életet meg lehetett volna menteni. Most azonban, hogy a boncolás adatai megállapították az ellenkezőjét, amint már a kór is megirtuk, hogy szeretnénk, ha a hír megezőfoltatnék, megnyugvással adjuk közre a királyi tanácsos, igazgató főorvos, dr. Ujfalussy József nyilatkozatát. Megjegyezzük azonban, hogy a cikkíró tollát egyáltalában nem vezette rossz akarat, hanem a jóhiszeműség. Hiszen az orvosok is csak a boncolás után tudták megállapítani feltétlen bizonyossággal, hogy a szerencsétlen ifjú élete menthetetlen volt. A nyilatkozat az alábbi:

Igen tisztelt szerkesztő ur!

A Debreczeni Független Ujság 220-ik számában Törő Imre lakostanonc elhalálozása alkalmából cikket közölt „Műszerhlány a közkórházban” címmel, a mely a szerencsétlen meglőtt fiu halálát annak tulajdonítja, hogy a kórház műszerei rosszak, használhatatlanok s ezen állítólagos szörnyű könnyelműségre szigorú vizsgálatot indítványoz annak felderítésére, hogy kit terhel a felelősség.

Cikkírónek megnyugtására előre is kijelentem, hogy a közkórháznak műszertára modern műszerekben oly gazdag, hogy a beügyminiszteriumnak kiküldött orvos szakértője tulságosan is soknak találta azokat és ennek alapján a költségvetésbe a czimben beállított részét fejemesen leszállította. Alig hihető, hogy 1904. év vége óta, mikor a vizsgálat történt, a sebészeti műszer technika annyira fejlődött volna, hogy rövid félév alatt a műszerek rosszaknak, hiányosoknak, sőt használhatatlanok lettek volna.

Hiszen érfogó csipeszeknek magán orvosnál is bővíben kell lenni, nálunk az ily fajta csiptető 100 számra állanak, ha közülök egy-kettő a gyorsan dolgozó mütő által félre lökötik, mért hibás, abból nem szabad mindjárt arra következtetni, hogy minden műszerünk használhatatlan.

Különbben is igazgatótságában, sietségében, és munkája eredménytelenségében hajlandó az orvos műszereit okolni, holott azok az előtte fekvő eset súlyosságában keresendő.

Hogy a fennforgó eset is ide tartozik, fényesen igazolja a tegnap hivatalosan megjelent boncolat is.

Ez kétséget kizárólag kimutatta, hogy a szerencsétlen fiu halálát a függő ér izének (arcus aortae) a lövése által okozott belső elvérzés okozta. Hiszen már a kórházba hozatalakor dr. Flutiray oly nagy mérvű vér-

veszteséget állapított meg nála, hogy őt menthetetlennek jelentette ki.

Ennek okát ki is mutatta a boncolás, mert a jobb mellűr tele volt vérrrel jeleül annak, hogy a vérszivárgás mindjárt a lövés után kezdődött, addig fokozódott halálösszá, míg a sérültet a kórházba szállították. Oly műszert, a melyvel a szétlőttfüggő eret élőben bekötni lehetne, a műszerész technika idáig fel nem találta, de nem is fog feltalálni, mert a függő ér ivéhez, nem is lehet teljes lehetetlen is hozzá férni, hiába is találna fel, ha egyszer sérült már előtte minden vért elvesztette s igazan nagy képzelő ész kellene ahhoz, ha valaki a jelen esetben elvérzési halálát rossz műszerek tulajdonítható.

Különbben hadd jöjjön az a szigorú vizsgálat, nem ijedünk meg tőle, legalább az illető és a ki ily rossz híreket terjeszt kórházunkról, jobban meggondolja, hogy néhány elejtett szóból kinagyítva, mit bocsát nyilvánosság elé.

Debreczen, 905. augusztus 14.

dr. Ujfalussy József

kir. tanácsos igazgató-főorvos.

— Csokonai szülőházának átadása. Ma történt meg a Csokonai szülőházának végleges átadása, melyen a kamara részéről átadásra dr. Rácz Lajos kamarai fogalmazó, a város részéről átvételre Aczél Géza városi főmérnök jelentek meg. A ház ezzel véglegesen a város tulajdonába ment át.

— Halálozások. Meghaltak: Rosenblüth Ilona 3 napos, Tóth Zuzsanna ev. ref. 5 hónapos, Vácai Erzs. bet. ev. ref. 14 napos, Arany Katalin ev. ref. 18 napos, Berthóti István ev. ref. 25 éves, Olah János ev. ref. 14 hónapos, öz. Gyuricska Jánosné r. k. 58 éves, Szalkai Julianna r. k. 3 éves, öz. Aszalós István ev. ref. 65 éves, Kozma András ev. ref. 3 éves.

— A Kossuth-dalkör augusztus hó 24-én este 8 órakor Kossuth Lajos, hazánk nagy fiának nevestéje alkalmával dallal egybekötött estélyt tart a Törő Imre „Csokonainoz” címmel vendéglőjében. Ezen estélyre meghívogyegek kibocsátva nem lesznek, bárki megjelenhet, ki a nagy hazafi emlékének és a dalnak óhajt egy pár órát szentelni. Belépti díj nem lesz, hanem aláírási ív lesz kibocsátva, melyen ki-kitehetsége szerint áldozhat a Kossuth-dalkör zászló alap javára. E fiatal dalkör dícséretre méltó szorgalommal buzgólkodik hivatásának elegett tenni s nevének megfelelőleg a Kossuth-kultuszt igyekszik fentartani és terjeszteni dalban. Ime most is, az emlékezetes aug. 24-én azon fáradozik, hogy a közönségnek élvezetes estélyt nyújtson, melyen Debreczen város polgárai és polgárnői — mint egy kedves családi kör — egygyé tömörülve, kedélyesen beszélgethetnek a haza sorsa felől s gyönyörködhetnek a szép hazafias és magyar dalokban. Jöjjetek azért nagy számmal emlékezni, Kossuth szellemének áldozni és szórakozni!

— A kereskedő ifjak dalköre

szeptember 2-án, azaz szombaton este tartja nyári dalestélyét, a nagyerdői Dobos-pavilonban. Az elnökség mindent elkövet, hogy megjelenő kedves vendégeik jól mulassanak, s onnan jó emlékekkel távozzanak.

— **Tisza István és a protekció.** Nagyvárad urti társaságokban közkézen forog most gróf Tisza Istvánnak mondanása. Két nagyvárad urtasszony a minap fölkereste geszti tuzskutánumban a volt miniszterelnököt, aki az urinök családjának mindenható nagyur korában többször tett apróbb-nagyobb szivességeket. Ezuttal is bizalommal és reménykedéssel fordultak hozzá, hogy a familia egyik tagja számára kérjék a protekcióját. Tisza István jó szívevel meghallgatta a kérést, aztán fanyar mosolylyal bocsátotta el a hölgyeket:

— Nagyon sajnálom — mondta — semmit sem tehetek. Most én is állás nélkül vagyok . . .

— **Eljegyzés.** Nuszbaum Mayer helybeli kereskedő leányát Jolánkát eljegyezte Földvári Mór debreczeni elektromechanikus.

— **Az általános szavazati jogért.** A debreczeni nemzetközi szociálisták, mint a Népszava hirdeti, vasárnap az általános szavazati jog mellett tüntetni fognak és népgyűlést tartanak.

— **Mikor igen sok az esküvő.** Bizony igen igen sok és a főka oly kevés, hogy ha apagyilkos volna köztük, azoknak is meg kellene kegyelmeznie. Valójában megrendítő eset, amiről itt számot adunk. A nagyvárad posta és távirda igazgatóság valami gyakornoki állásra pályázatot hirdetett. Ez az állás évi 1200 korona fizetéssel van összekötve a lakbéréen kívül. A pályázat meghirdetése után három hétre a postaigazgatósághoz 1600 ajánlat érkezett, 1600 ajánlat és a legérdekesebb, hogy ezek közül 240 pályázat doktor juris. ügyvédjelöltek, végzett joghallgatók, sőt ügyvédek és albirák pályáztak az 1200 koronás állásra. Elszomorító dolog ez, bizonyossága a lateiner pályák túlszulfoltágának, a roppant kenyérértségnek, s talán részben intő példa is a szülők számára, akik okvetlenül tudományos pályára nevelik a gyermekeiket.

— **Terjed a tifuszjárvány.** Vasárnap ismét 4 hasi hagymázos beteget jelentettek be. A tifusz tehát terjed.

— **Vakmerő lökötés.** Vasárnap éjjel vakmerő lökötés történt Debreczenben. Weinberger Sándor puzdicsi lakosnak két lovát éjjel a vásártéren lakó Kupferstein Sándor vendéglős zárt udvaráról ellopták. A rendőrség keresi a tettest. Az elkötött két ló értéke 800 korona.

— **Megrágalmazott rendőr.** László András és Erdős István laczikonyhások sátrát felhasította valaki, ők ezzel a 45 ös sz. rendőrt vádolták és a vásárban éktelen botrányt csaptak. Mindkettőt bekísérték.

— **Az erdei legeltetés.** A tanács hétfői ülésén elhatározta, hogy az erdőket augusztus 16-án megnyitja a legeltetésre az erdei törvényben előírt megszorításokkal. Ha egyes gazdák a monostori, apafájai és savóskuti erdőkben is legeltetni akarnak, hajlandó a város illő ajánlat esetén azokat is megnyitni.

— **Osztálysorajáték.** Az osztálysorajáték hétfői húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

10 000 koronát nyert: 88068.
5000 koronát nyert: 37399.
2000 koronát nyertek: 12161 25222

1000 koronát nyertek: 17077 48401 50123.

500 koronát nyertek: 648 969 1059 4845 6737 11717 12886 15581 17818 18597 21759 25222 25502 26280 29839 33198 35757 36961 37406 38501 38556 40557 48534 50442 50797 52734 52820 58810 61087 62554 65214 66397 68205 70726 72197 73246 74291 74942 77885 78445 79825 86612 92043 97107 97434 97885 98082 98767 100503 101529 202353 104839 107182 109595.

A többi kihuzott számok 170 koronát nyertek.

— **Szabadiában.** Hétfőn kísértette át az ügyészséghez a rendőrség Bör László városi napidijast, aki a Postakertben lelőtte Törő Imrét, az általa felcsipett szobalány régi kedvesét. A vizsgálóbíró még délelőtt kihallgatta, a törvényszék vádpanácsa pedig délután 5 órakor szabadiábra helyezte.

— **Esküvő.** Vasárnap azaz e hó 20-án tarja esküvőjét a Deák Ferencz utcai izr. templomban Koth A. Gyula nagyvárad üzég tulajdonos Grossmann Ignác leányával Dóra kisasszonnyal.

— **Népgyűlés a szomszédban.** Földesen vasárnap délután a szociáldemokraták mintegy 600 ember részvételével népgyűlést tartottak, a melyen László János és Szentpéteri István debreczeni munkások fejtették ki a párt álláspontját a politikai helyzettel szemben. A népgyűlés egyhangulag elfogadta a szolnoki javaslatot és ezzel a népgyűlés véget ért.

— **Leütött talygás.** Az éjjel a Nyil- és Diószegi-utczák sarkán bozrogattak külön asztalnál Mészáros Sándor csizmadia és Budai István talygás. Egyszer csak felkerekedett a csizmadia és a botjával úgy fejbe verte a talygást, hogy menten elborította a vér. A feljelentést a csizmadia ellen a sértett megtette.

— **Csaló cigányasszony.** Kálló Józsefné Balogh Juliánna Csillag utca 28. szám alatt lakó cigány asszony kártyát vetett Horváth Julis csapó utca 30 sz. a. szolgált cselédnek, akitől készpénzt és 12 korona értékű ruhaneműt csalt ki azzal az ürügyvel, hogy kiviszi a keresztutra és visszavarázsolja a régi szeretőjét. A hiszékeny szolgáló felült, a cigányasszony pedig természetesen becsapta. A lány két hétig várt, de aztán, mikor belátta, hogy becsapta, feljelentést tett a kártyavető, ravasz cigányasszony ellen.

— **Halálozás.** Szomorodott szívvel tudatjuk felejtethetlen jó testvér, szerető nevelő anya, és keresztanya néhai Ferenczy Anna özv. Gyuricska Jánosné asszonyuk f. hó 13-án délután fél 4 órakor, életének 58-ik, özvegységének 17. évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt csendes elhunytát. Felejtethetlen halottunk földi részei f. hó 15. d. u. 5 órakor fognak a Mester-utca 5. sz. házunktól a róm. kath. egyház szertartása szerint, a Szent-Anna-utcai temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Bánatos testvére: Ferenczy Róza. A temetést Dankó M. tem. int. rendezte.

— **Lopás a tanyán.** Bugyi Károly és Ádám András ohatkocsi lakosoktól két lovat, vastengelyű kocsit és két hámot loptak el. A lopást alkalmasint kóbor cigányok követték el.

— **Hordót lopott.** A vásárban özv. Szekeres Jánosné Dári Erzsébet Gerebylepea lakó cigányasszony 25 literes hordót lopott. Elfogták.

— **Verekedés az utozán.** Két kőművesmester csunya botrányt rendezett a város háza előtt. F. S. felpofozta M. J. kartársát, akivel aztán öltre ment. A rendőr választotta szét őket és feljelentette.

— **Találtatott egy vizsla.** A kóbor kutya a kegyesrendház főnökénél igazolt tulajdonosa által átvehető.

— **Arany Bika mulató.** Az orfeum tegnap esti előadása az eddigieknél is szebb volt, az est kellemességéhez hozzájárult az a körülmény, hogy a közönség nem izzadt a nagy hősegtől, jól esett az esti enyhe szellő. A kényelmes és minden oldalról fedett kert-helyiség megtelt, az előadás mint eddig rendkívül vonzó volt. Az est egy új érdekessége volt a boldogult népköltő „Hazati Verrei János” kit igen ügyesen alakított Kiséri Sándor. Mint eddig napon'a ma is óriási sikere volt Jackson néger tánczosnőnek, H. Sobossy mimikusnak és Virág Izso humoristának. Az orfeum fényes műsora ma ismét bővült egy kiváló számmal Andrássy Viola nemzetközi subrettel, ki hir szerint mindenfelé nagy sikereket ért el.

— **Gyógyszerész** gyakornokul elfogad Muraközy László a nála megtudható feltételek mellett egy helybeli lakos 6 gymn. osztályt végzett ifjút.

Színház.

Szintársulatunk köréből.

Zilahy társulata ismét nagy és értékes erővel gazdagodott. Ternyei Lajos énekes bonviván-t és lyrikust sikerült Zilahynak a debreczeni idényre szerződtenni.

Ternyei Lajos már Aradon kedvence volt Zilahy társulatának és most Horváth Kálmán, hogy hir szerint a fővárosba szerződött (mely szerződésbontást Zilahy a színész-egyesületnél igyekszik megakadályozni), minden eshetőségre, Zilahy Ternyeit lesserződttette.

Ternyei Lajos, úgy a főváros, mint a vidék elismert kiténő művésze.

Zilahy baritonistája Árkosi Vilmos lesz, ki Faust, Hoffmann meséi operák és Aranyvirág operetté-ben fog Debreczenben bemutatkozni.

Mi az ujság?

Póttartalékosok behívása. Budapestről írják: Ugy a közös hadsereg, mint a honvédség tartalékosait és póttartalékosait behívták 35 napi gyakorlatra. Miután a törvényhatóságok legtöbbje nem kézbesíti a behívókat, így a csendőrség s Budapesten a rendőrség végzi a kézbesítéseket. A honvéd kerületi parancsnokságok részéről különösen a 4. 5. 10. 14. 15. és 16-ik kerületi parancsnokságok részéről igen sok behívó érkezett a főkapitányságra, melyeket a Zrínyi-utcai kapu alatti fekete tablára ragasztottak. A behívók még állandóan érkeznek, s feltűnő vörös színükkel magukra vonják a palotában járókelők figyelmét. Az eddig kifüggesztett behívók tulajdonosai közül eddig egy sem jelentkezett. A behívók legtöbbje augusztus 11. augusztus 24. és október 3-ára szól.

Magyar nő Tokióban. Eperjesről írják: Herkely Lajos eperjesi lakos nővére, polgári iskolai tanítónő már két év óta Japánban tartózkodik s a tokiói magyar-osztrák nagykövetség családjánál házitánitónő. Kerkely Lajos nővérétől igen sok érdekes levelet ka-

pott már s nővére e levelekben informálja őt a japán viszonyokról, érdekes utazásairól, a japáni szokásokról és műveltségi viszonyokról. Julius 5. i. levelében felemlíti, hogy Togo tábornok római katolikus vallású. Jelemző Togo nézve az a rövidség és határozottság, melylyel értesíti a japán tengerészeti miniszteriumot készületeiről. A balti flotta megjelenésekor így táviratozott Togo tábornok: "A balti flotta láthatáron, sietek megsemmisíteni." Következő távirata már így szólt: "Megsemmisítettem".

TÁVIRATOK.

Az országcsaló darabontok.

Budapest, augusztus 14. Mint az Esti Ujság értesül, a darabont-kormány új programot fog kidolgozni, amelynek főbb pontjai az általános szavazati jog, az önálló vámterület és a fokozatos (progressív) adórendszer. Így akarnak megcsalni az országot, hogy a katonai követelések legfontosabbikától, a magyar vezényszóttól elálljon. De az ország közhangulatát nem lehet oly könnyen a darabontsorba állítani, mint a szociálistákat. Az országcsalók új programját éppen ezért senki sem veszi komolyan.

Az erőszak visszaverése.

Nagyvárad, augusztus 14. A városi tanács megtagadta a hadkiegészítő parancsnokság azon kérelmének teljesítését, hogy a tartalékos katonák láncszímeit kiszolgáltatassa.

Darabont-pénz népgyűlésekre.

Budapest, augusztus 14. A nemzetközi cocialista-párt nyakra före rendezvén a népgyűléseket (nem az általános szavazati jogért, mert arra szükség sincsen, hiszen minden ellenzéki párt követeli azt) a szövetkezett pártok ellen, felmerült a gyanu, hogy a darabontok költségén csinálják a mozgalmakat. Feltűnő, hogy a Népszava éppen most vásárolt új körforgó gépet 30.000 koronáért.

Szervezkedő 48-asok.

Zombor, augusztus 14. A bacs-megyei függetlenségi és 48-as párt vasárnap tartotta szervezkedő gyűlését. Elnökké Fernbach Károly képviselőt választották. A gyűlésen Barabás Béla beszélt nagy hatással. Az új pártszervezet Kossuthot, Apponyit és Justhot táviratilag üdvözölte.

Mit képzol a darabont kormány?

Budapest, augusztus 14. A darabont-kormány elhatározta, hogy az államérdekek megvédésére mindent elkövet és a korona jogait megvédi bármi áron is. A korona és a vezérő bizottság közti ellentétek elhárítására a szövetkezett pártoknak kell — szerinte — a kezdeményező lépést megtenni.

Kristóffy nem mond le.

Budapest, augusztus 14. A darabont belügyi üzletvezető. Kristóffy lemondását megczáfolják. A minisztertanács az értesítést Nagymaroson, ahol családjára nyaral, tehát elkésett. Nem érdektelen, hogy a félhivatalos Magyar Nemzet azt írja: *gyengélkedés miatt* nem jelent meg a minisztertanács ülésén.

Győr hazafias határozata.

Győr, augusztus 14. A városi tanács utasította a számvevőséget, hogy szeptember elsejétől kezdve ne vonja le a tisztviselők állami adóját.

Az áruló polgármester.

Szatmár, augusztus 14. A városi rendkívüli közgyűlésen igen hevesen támadták a polgármestert és tanácsot, mert az önként fizetett adót beszolgáltatta az adóhivatalba és a póttartalékosok behívóját kézbesítette. Kelemen Samu képviselő hevesen kikelt Pap Géza polgármester hallatlan merészsége ellen. A bizottsági tagok beszéde alatt izgatottan kiáltottak:

— Hazaáruló! Fegyelmi alá kell vonni! Föl kell kell függeszteni! Levele, a darabontok cinkosával!

Halálsápadtan ült a helyén a polgármester, majd óriási izgalom közt felelte, hogy most nem adhat választ. A közgyűlés végül utasította a polgármestert, hogy két hét alatt rendkívüli közgyűlést hívjon össze és akkor feleljen a vádakra. A közgyűlés Bihar honvéd darabont rendelete felett napi-rendre tért és azt az irattárba tette.

Norvégia önálló állam.

Krisztiania, augusztus 14. A vasárnapi népszavazás döntötte el Norvégia sorsát. A svéd unió ellen leadott 321.197, mellette 161 szavazat. **Tehát Norvégia önálló állam lett és elszakadt Svédországtól.**

Az orosz-japán béke.

London, augusztus 14. Porstmuthból kedvező hírek érkeztek a békekötésre vonatkozólag. Witte alapjában elfogadja a japán feltételeket. Így a Koreára vonatkozót már elfogadta. A hadisarczra vonatkozó részre vonatkozólag azt az előterjesztést tette, hogy bizonyos vámok szedését Oroszország átengedi Japánnak.

Halálos kocslás.

Biaritz, augusztus 14. Rammingen Pál báró, Friderike hannoveri hercegnő férjét ma sétakocsizás közben súlyos bal eset érte. Amikor kocsija egy vasúti átjárón haladt keresztül, lovai megbokrosodtak és elragadták a kocsit. Rammingen báró kirepült a kocsiból és koponyarepedést szenvedett.

Nagy vasúti szerencsétlenség.

Cleveland, augusztus 14. A New York-Chicago-St. Louis vasúti vonal egy személyvonata Lorain és Vermilyon között összetűközt egy tehervonattal. 12 ember meghalt, 25 megsebesült.

Két vasúti elgázolás.

Barcs, augusztus 14. Barcs Juhász Sándor nevű kőmives 4 éves kis leánya a vasúti síneken játszadozott. Az éppen arra haladó kocsit a kis leány bal lábán keresztül ment és azt teljesen összezúzta. A kis leány az éjjel meghalt. — Ma reggel Richter Árpád 28 éves déli vasúti kocsirendező midőn egy teherkocsit segített tolatni, a kocsit kerekai zajától nem hallotta, hogy egy, ugyanarra a sínre tévedt teherkocsi közeledik. Tolatás közben elesett és a teherkocsi kerekai alá került és lábát teljesen összezúzta. A súlyosan sérültet a nagy-kanizsai kórházba szállították.

A czár bűvésze meghalt.

(A modern Cagliostro.)

II. Miklós czárról általánosan tudott dolog, hogy rendkívül babonás és bűvészek, magikusok, jóvendőmondók nagyobb befolyást gyakorolnak a gyenge akaratú uralkodóra, mint közelálló birodalmi tanácsosai. Most Lyonban halt meg egy ilyen bűvész, aki esztendőnkön keresztül bizalmasa volt a czárnak és csak akkor vonult vissza szülővárosába, amikor hibás jóvendőlése miatt kegyvesztetté lett a pétervári udvarban.

Az érdekes embernek Philipp volt a neve és Lyonban úgy tisztelték, mintha valami ujkori próféta volna ez a modern Cagliostro. Philippet röviddel halála előtt meglátogatta egy francia újságíró, aki most ezeket írja a bűvészeiről:

Philippet Párisban is számosan ismerték, sőt neves orvosok is akadtak, akik biztat csudatevő hatalmában. Egy híres francia orvostanár, aki elismert tudós, amikor megbetegedett, nem fordult valamelyik kollégájához, hanem Lyonba vitette magát, ahol Philippe szuggesztívó utján rövid idő alatt meggyógyította. A kuruzsló híre igen hamar elterjedt és eljutott a czárig, ahol a bűvészt nagy pompával fogadták. Különösen azzal nyerte meg a czár bizalmas kegyét, hogy megjövendölte a trónörökös születését. Hatalma akkor úgy megnövekedett, hogy az összes udvari méltóságok kegyét keresték. Fogadtatások alkalmával Philippnek mindig a czár és a czárné mellett volt a helye, ahonnan figyelmesen vizsgálta azoknak arcát, akik az uralkodó pár elé járultak.

Akkor lett kegyvesztetté, amikor az orosz japán háború kitörésekor az események rendre megczáfolták Philippe jóvendőléseit. A bűvész diadalt diadalra jósolt, holott a táviratok egyre csak kudarcokról adtak számot. Amikor a hírbírek egymást követték, végre a czárnak bizalma is megrendült, maga elé hívatta a bűvészt és kitusított Oroszországból.

Érdekes, hogy a czár röviddel előbb sajátkezű irásban arra kérte a francia köztársaság elnökét, nevezze ki Philippet a párisi egyetem tanárának. Philippe az utolsó napokban nyomorban tengette életét.

Törvénykezés.

A Kuria a hazafiatlan ügyvédekéről. Dr. N. román nemzetiségű ügyvédet a kolozsvári ügyvédi kamara az ügyvédség gyakorlásától egy hónásra felfüggesztette azért, mert egyik cikkében a román nemzetiséget a magyar nemzetiség és államesszme ellen gyűlöletra izgatta. A Kuria ezt az ítéletet — mint az ügyvédek Lapja írja — a következő általános érdekű indokolással hagyta helyben: Az ügyvédség közjogi állás s mint ilyen a magyar igazságszolgáltatásnak, egyik lényeges faktora. Ennélfogva az ügyvédek a legfontosabb kötelessége a magyar állameszme, a magyar alkotmány intézményei és sarkolatos törvényei iránt

tisztelettel viseltetni. Vádolt ezen kiváló kötelességét megszegte akkor, amidőn a magyar alkotmány intézményei, a magyar államot képező országok közt létező államközösségés a magyar állam alaptörvényei ellen lázított s egyuttal a román nemzeti ségét sajtó útján a magyar nemzet ellen gyűlöltre izgatta. Az a magyar ügyvéd, aki a kar becsületét és tekintélyét ily módon sérti, méltatlanná teszi magát a tiszteletre és bizalomra, amely a magyar ügyvédi karnak a legjobb ékessége.

Terménytőzsde.

Schwarz E. debreczeni bizományos távirati jelentése.

Budapest, 1905. augusztus 14.

Készaru lanyhább, határidők zárultak.

1905. októberi buza	16.08.—10
1906. áprilisi buza	16.54.—56
októberi roza	13.00.—02
1905. áprilisi roza	—
októberi zab	12.20.—22
1905. áprilisi zab	—
1906. májusi tengeri	13.28.—30
1905. júliusi	—
1905. aug.	—
szeptemberi	—
1905 augusztusi repeze	—

REGÉNY-CSARNOK.

Kisértet-látó.

47 — Amerikai büntügyi regény. —
Mielőtt megakadályozhatta volna, már Neckett kirántotta Barley zsebéből a Biddy takarékkönyvét, a bűnjelét. Barley arca elhalványodott. Belátta, hogy elveszett és menekülésre nincs kilátás.

Ez a tudat úgy elkeserítette, hogy felhagyott az alakoskodással és igazi valóságában mutatta be magát.

— Ravasz játékot űzött velem Neckett — mondta és ördögi mosoly torzította el az arcát. Hogy sikert ért el, a véletlennek köszönheti, mert magának is több a szerencséje, mint az esze. Ne gondolja, hogy ön ügyes titkos rendőr, hiszen az orránál fogva vezettem mindig az egész rendőrséget. Még most ne is örüljön diadalának, mert . . .

Ebben a pillanatban, mielőtt Neckett és Harrow megakadályozhatták volna, kirántotta forgó pisztolyát és mellbe lötte magát. Ugy bukott Harrow lábaihoz.

Izonyu dühtől villogott a szeme. Az arca egészen elváltozott.

(Folytatjuk.)

Mr. M. Rose

Berlitzrendszerű

nyelviskolája.

Francia, német, angol nyelv és irodalom osztály- és maganoktatás

külön uri-, hölgy- és gyermekkurzusok.

Felvételek ideigl. :

Simonffy-u. 42. sz.

Naponta d. e. 11—12, d. n. 5—6.

Szabályzatokat kívánatra ingyen és bérmentve

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Az idény előrehaladottsága miatt

rendkívül

leszállított áron

árusítunk

Mosó zephir, Kreton, Ruhavászon, Etamine és Batistokat.

A nyári idényből

viisszamaradt áruk

leszállított árban

árusítatnak el.

Szerb vászon mir 14 kr. Kartonok 20 krtól. Batistok. Zepfirek, Delinek stb. Dus választékban Női esernyők 110-től. Fegyházban kötött férfi, női és gyermek harisnyák és sok fel nem sorolt áruk

OLCSÓ ÁRBAN

árusítatnak el.

Doszpoly János utóda

Főtér, Tisza palota

Vadászati bérleti hirdetés.

A Kossuth-utcai házak utáni ondódi földéken gyakorolható vadászati jog bérlete iránt érdeklődők **Portörő Bálint gazdasági pénztárnoknál Kigyó utca 27. sz. a.** jelentkezhetnek.

Ondódi gazdaság.

Kérem a kirakati árakat megtekinteni

NAPERNYŐK

az előrehaladt idény miatt

bámulatos olcsón

szerezhetők be

Első debreczeni Ernyőgyár

raktárban

DEBRECZEN, Piacz-utca 50. szám.

Kérem a kirakati árakat megtekinteni.

1 drb. Bazilika-sors jegy	1 drb. Magy. vör. ker. sorsjegy	3 drb. Erzsébet kir. sorsjegy
--	--	--

Kapható 36 havi törlesztésre havi 3 k. 70 filléres részletfizetésre.

Huzás szeptember és november hó 1 én.

Főnyeremény összege 70.000 korona.

Az első és második részlet beküldése ellenében megküldjük a törvényszertés kiállított részlet-ívet, melynek birtokában a vevő az egyedüli jártékjogot élvezi. Tisztelet vevőinknek 3 részlet beküldése után 1 részletet ingyen nyugtázunk, huzás után pedig megküldjük a hiteles sorsolási tudósítót.

Guttman Lajos és fia

bank- és váltóháza

BUDAPEST, V. Dorottya utca 11. szám.

Osztálysorsjegyek eladásával foglalkozó valamint részletfizetésben jártas ügynőkök fényes jövődelemre tehetnek szert.

Figyelem.

A napokban megnyílik a

központi czipő

és kalap

áruház.

Dréber sörcsarnok mellett.

Agrária erőtakarmánygyár

részvénytársaság vezérképviselősege

Horváth Gusztáv Debreczen, Csapó-u. 11.

„Kisbér” czukorerő takarmány sertéshizlálásra, göboly hizlálásra, tehenészethez, lotakarmányozásra és Melasse

a legelőnyösebb árak és feltételek mellett kaphatók.

1066/1905. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak V. 1761/2. 1905. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Michael Pollák részére Fein Karolina debreczeni lakostól 270 korona tőke, ennek 1905. évi május hó 15 napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 37 kor. 30 fillér perköltség erejéig 1905. évi június hó 20 án bíróság le- és felülfoglalt és 686 kor. 50 fillérre becsült kalapok és egyéb ingóságok **1905. évi augusztus hó 17-én, délután 4 órakor** kezdetét veendő és Kossuth utca 8. szám alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1905. évi július hó 12-én.

Oláh Géza bírói kiküldött.

Apró hirdetések.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér. **Vidéki tudakozódsánál tessék válasszbélyeget esatolni.**

Borsy-féle pemetefü-cukor, köhögésnél a legjobb csukorka, 1 doboz 20 fillér. — Kapható (Főraktár Borsy és Farkas fűszerüzletében) Budai cukrászda, Jósá és Jóna droguerijában.

Sűrű málnaszörp literje 1 frt, törm. csokoládé kg-ja 90, Unicum likőr literje 1.80, kisüsti barack literje 1.20, kisüsti szilva 1 frt, kisüsti eper 1 frt, kisüsti seprő 1 frt és törköly 1 frt Merkl Ferencz-nél Fűvészkert-u. 14. Telefon 374.

Kefir tej kapható Egyháztér 5. 1-ső ajtó balról az udvarban.

70 kr. egy óra tisztítás és javítás Pinter Dezső órásnál, Szent-Anna-utca 2. szám. Tanuló felvétetik.

24 db különböző nagyságu fürdőkád igen olcsón kölesön kapható **Kiss Ignác** bádogosnál Piacz-u. 34. **Új fürdőkádak folytonosan raktáron.** Olcsó szolid arak. Vilhanyos csengő berendezési vállalat.

A volt Vadász-féle szállótelepen nazonta kitűnő csemege szálló kapható.

Vetőgépek teljesen kijavítva felelősség mellett potom árban, részlet fizetésre is kaphatók Ráhrer Sándornál Piacz utca 26. Nagytrafik udvar.

Villamos csengők, telefonok, villámhárítók berendezését minden terjedelemben, javítását és évi gondozását legjótányosabban és jótállás mellett eszközli **Földvári L. debreczeni első Elektrotechnikai vállalata** Kossuth-utca 1. szám az udvarban.) **Villamos felszerelések, zseblémpák, kerékpárok és alkatrészek** raktára. Képes árjegyzék ingyen. — Telefon-szám 168.

Vascsztergályos és géplakatos tanoncok gépműhelybe fővételnek Deák Ferencz-utca 22.

Vajat, ludzsirt teljesen pótol főzéshez, sütéshez kitűnő, szagtalan, szapora, kellemes, egészséges orthodox כשר (kóser) kókusz-zsírom. Posta doboz (egy-egy 5 kilogramm) finom kor. 5.50, legfinomabb kor. 6. Klein Sandor, Tolcsva.

Egy kg. pergetett kristály méz 60 kr. Kereskedőknek, mézeskalácskészítőknek engedmény. Kontsek Géza Debreczen, Kossuth-utca.

Egy 4 lóerejű cséplőgépnél tulajdonosa csépelni valót keres. Jó és tiszta munkáról kezeskedik. Czím a kiadóban.

Két utca szoba, előszoba hozzátartozékai val kiadó Mester-utca elején, Bundi-utca 8. szám alatt.

Gansin a legjobb cipőfényesítő, chevraux és boxcipő-crém. Kapható mindenütt.

Vascsztergályozást, vasgyalu-lást, gépjavitást a legolcsóbban vállal Preisler Mór gépműhelye Debreczen, Deák Ferencz-utca 22.

Kitűnő faj hegyi csemege szállót szállítok bármily mennyiségben augusztus 20 tól kezdve. Előjegyzéseket már a mai naptól fölveszem. Darvas Miksa fűszer- és csemege üzlete Debreczen. Telefon 294.

Csemege szőlő és bor eladás.

Gróf Dégenfeld József és dr. Balányi Miklós urak „Erzsébet” szőlőtelepének elárúsító helyei:

Gróf Dégenfeld téren, a kenyér piacon 10-ik számú Wolf százados-féle Szikszay háznál és a

Főpiacon a 26-ik számú háznál levő békési házi kenyér üzletben megnyitattak.

Mindkét helyen a csemege szőlő nagyban és kicsinyben kapható.

Madelaine igen édesszőlő **kilója 20 kr.**

A Dégenfeld téri főüzletben az „Erzsébet” szőlő telep kitűnő ó bora hectoliterenként igen olcsón megrendelhető.

Magánmérnöki munkákat

elvállal

Sipos és Kelen

okleveles mérnökök

műszaki és építési vállalati irodája **DEBRECZEN, Piacz-u. 58.**

(Bank-palota.)

— Telefon: 297. —

Orosházi Kenyर्सütőde és Élelmezési Csarnok

A kertekben lakó közönség b. figyelmébe ajánlom állandóan friss sütésű

kenyereimet

bar a eiy kertiségbe oda szállítva.

Előjegyzések elfogadtatnak és pontosan eszközöltetnek.

— **Naponta friss uradalmi vaj.** —

Meghívó.

Az idei vadászszезон mélyen tisztelt szereplőit van szerencsénk ezután is tisztelettel meghívni, hogy üzletünkben **Debreczen, Csapó-utca (Bank-ház)**

a vadászathoz

szükségendő mindentéle felszereléseket u. m.: fegyverek, revolverek, töltények, serétek, golyók, dugaszok, fegyverszujjak stb. óriási választékát megtekinteni sziveskedjenek. — **Árban meglepő olcsók vagyunk,** tekintettel rendkívüli véteünkre, melynélfogva a legnagyobb igényeket is könnyen kielégíthetjük.

Szíves látogatásukat kérve, maradtunk tisztelettel

Pásztor Gyula Társa vaskereskedők.

Telefon: 251. sz.

Hivatalok és magánfelek részére!

Ruggyanta és Réz bélyegző

számológépeket, papír pecsét bélyegeket, pecsétnyomó állandó festékpárna és izléses

nyomtatványokat

gyorsan, pontosan és olcsó árban készít

az Első debreczeni

Ruggyanta-bélyegző-gyár

és nyomda

Simonffy-utca 5. szám.

Csak néhány hétig tartó nagy árleszállítást

rendezünk a nyári idényből visszamaradt **szerb vásznak, kartonok, batisztok, zefirek, delinekből s fekete és színes gyapju szövetekből.**

Ezen cikkek közül óriási mennyiségű maradék

fél áron kapható.

Színes napernyők beszerzési gyári árban tavalyi darabok fél árban

Szabó Lajos fiai cégénél

1 m. divatos bluz-selyem 40 kr., 1 db. jó minőségű zefir házi bluz 85 kr. és 1 frt., 1 m mintázott francia batiszt 35 kr.